

.lxxxiii. IN NATALE PLURIMORUM MARTYRUM¹ .

QVotiescumque fratres karissimi sanctorum martyrum solemnia uoluntarie caelebramus ; ita ipsis benigne pro nobis intercedentibus expectemus a domino consequi temporalia beneficia ; ut ipsos martyres imitando accipere mereamur aeternalia bona . Ab eis enim sanctorum martyrum in ueritate festiuitatis gaudia caelebrantur . qui ipsorum martyrum exempla sequuntur . Solemnitates enim martyrum exortationes sunt martyriorum ; ut imitari aliquis non pigeat ; quod celebrari dilectat . Sed nos uolumus fratres gaudere cum sanctis ; et tamen tribulationes mundi nolumus sustinere cum illis . Qui ergo sanctos martyres in quantum poterit imitari noluerit ; sic et paulus apostolus clamabat dicens . Si fuerimus socii passionum ; simul erimus et consolationum . Et dominus ait in euangelio . Si mundus uos odit ; scitote quia me priorem uobis odio habuit . Recusat ergo esse . in corpore ; qui odium non uult sustinere cum capite quid est christus . Sed dicit aliquis . Et quis est qui possit beatorum martyrum /146r/ uestigia sequi? Huic ego respondebo . quod non solum martyres sed etiam ipsum dominum . cum ipsius tamen adiutorio si uolumus possumus imitari . Audi ergo non me . sed dominum - ipsum generi humano clamantem . Discite a me . quia mitis sum et humilis corde . Audi et beatum petrum apostolum ammonentem . Christus pro uobis passus est . relinquens uobis exemplum . ut sequamini uestigia eius . Similiter et paulus apostolus clamat dicens . Imitatores dei estote ; sicut filii karissimi . Quid ad haec respondebimus fratres . uel quam

¹ *In left margin*: sermo sancti augustini.

excusationem habere poterimus? Si nobis aliquis dicat . Virtutes quidem quas fecit dominus debemus imitari . Et hoc uerum est . sed tamen iusta potest esse excusatio tua . quid uirtutes et mirabilia facere non potes . quia non omnibus datum est hæc peragere . iuste autem et caste uiuere . et caritatem cum omnibus custodire . cum dei adiutorio omnibus preceptum est . Nam et ipse dominus non dixit . Discite a me mortuos suscitare ; et super aquas siccis pedibus ambulare . Non hoc quidem dixit . sed ait ; quia mitis sum et humilis corde . Et iterum . Diligite inimicos uestros . et benefacite his qui oderunt uos . Et iterum dicit . Estote misericordes . sicut et pater uester caelestis misericors est ; qui solem suum oriri facit super bonos et malos . et pluit super iustos et iniustos . Et iterum . Estote perfecti . sicut et pater uester perfectus est . Et licet sint alia multa in quibus debeamus et dominum et beatos martyres imitari . Ista tamen duo precipua sunt . id est ut mitissimus et humiles corde ; et inimicos nostros toto corde et totis uiribus diligamus . De diligendis ergo inimicis fratres karissimi . nullus in ueritate usquam /146v/ se poterit excusare . Potest autem michi aliquis dicere . non possum ieiunare ; non possum uigilare ; numquid tamen potest dicere . non possum amare . potest iterum dicere . non possum res meas totas pauperibus dare . et in monasterio postea deo seruire . Numquid potest dicere non possum diligere proximum . Ó homo si dixeris quia a uino non possis uel a carnibus abstinere . Credimus tibi si autem dixeris quod non possis in te peccantibus indulgere . omnino non credimus . quia non remanet nobis ulla excusatio . dum non de cellario sed de corde istam elemosinam iubemur implere ut per uiam uitae ad aeternum patriam mereamur peruenire . Duobus enim preceptis id est diliges dominum deum tuum . et diliges proximum

tuum sicut te ipsum . quasi duobus spiritalibus pedibus si per uiam
uere caritatis uolumus currere . ad aeternam patriam
possumus feliciter peruenire . Istis quidem pedibus currebat
apostolus paulus quando dicebat . Ego autem sic curro . non quasi
in incertum . qui ergo dilexerit inimicos suos et benefecerit
his qui oderunt eum ; illud in eo impletur quid dominus dixit .
Diligite inimicos uestros ; ut sitis filii patris uestri qui in cœlis est .
Modo ergo elige . o homo quid tibi placuerit . si inimicos
dilexeris ; non solum amicus sed etiam filius dei esse mereberis .
Si autem inimicos amare nolueris ; propitium deum habere
non poteris . Quia scriptum est . Qui odit fratrem suum homicida
est ; et in tenebris ambulat . et nescit quo uadit . quoniam tene
brę obcaecauerunt oculos eius . Numquid hæc uerba
mea sunt fratres karissimi . non mea quidem . sed de scripturis sanctis
et catholicis proferuntur . Ut ergo nesimus homicidae
nec in tenebris remaneamus ; studeamus non solum
/147r/ amicos sed etiam inimicos diligere ; ut pium et misericordem
deum possimus uerę caritatis uinculum . cum libera conscientia
nobis complacere et affari . Ipse enim dixit . Si dimiseritis homi
nibus peccata eorum ; dimittet et uobis pater uester caelestis peccata
uestra . Si autem non dimiseritis ; nec pater uester dimittet uobis
debita uestra . Diligenter ergo attendite fratres karissimi et scito
te aliud esse in deum peccare . et aliud in homine . Quando
enim in nobis peccant homines ; si petentibus ueniam non
indulgemus peccatum incurrimus . Quando autem
aliqui in deum peccauerint . si sine grandi districtio
ne indulgere uoluerimus . participes nos peccatis eorum
efficimur . Dicit ergo dominus . Si dimiseritis hominibus .
peccata eorum . dimittet uobis pater uester caelestis peccata
uestra . Rogo itaque uos fratres karissimi . quid dulcius dici po
test ; in potestate enim nostra posuit . qualiter in die iudicii

iudicabimur . Non enim dixit . Vade ad orientem quae
rere legem ; nauiga usque ad occidentem et inuenias et ca
pias indulgentiam . Sed hoc tantum dicit . dimitte
inimico tuo ; et dimittetur tibi . Indulge ; et indulgebatur
tibi . Da et dabitur tibi . Nichil ergo a te exterius quæ
rit deus . sed tantum ad te ipsum et ad conscientiam tuam
te dirigit . In te enim posuit . quod requirit . Non enim
medicamenta uulneribus tuis longe opus habes . sed pec
catorum tuorum indulgentiam si uis intus in cellario cor
dis tui poteris inuenire . Sed dicit aliquis . tanta ma
la inimicus meus compulit sustinere . ut eum nulla ratione
possim diligere . O homo attendis quid tibi fecerit ini
micus . et non attendis quid tu feceris deo . Si autem
/147v/ conscientiam tuam diligenter discutis et inquiris ; sine ulla
compensatione maiora tú peccata commississe in deo ; intelliges ;
quam ea quæ in te comiserit homo . Considera ergo qua
fronte uis ut tibi deus dignetur dimittere multum ; cum
tu non adquiescis dimittere paruum . Sed si hæc quæ
supra diximus spiritalia medicamenta sicut deo propitiam
te semper consueuistis libenter accipitis . et in sancto armario
conscientiæ uestre reconditum diligentissime custoditis ;
auxiliante domino uenena diaboli non timebitis . et per odium
aut iracundiam uel malitiam . numquam uobis postea
animarum uulnera ingerentur ; et si forte subreperint .
cito per caritatem pristinam ad meliorem reuocabuntur
emendationem . Recte ergo atque ex debito aecclesiæ . beatorum
martyrum solemniter caelebrantur insignia ; quia
illuminantes uirtute fidei suæ innumerabiles populos ;
soli quidem inlatam senserunt mortem ; sed non soli mor
tis suae beneficia possederunt . Immensa enim dei nostri
pietas multiplex est ad bonitatem . Quia in paucorum

triumphis ; plurimorum commodis disponere prospicit ;
illorum siquidem merita martyrum . nostra uult esse suffragia ;
Simulque dum nobis fidem ueram duro martyrii agone
commendat afflictione precedentium . instructionem ef-
ficat posterorum . Quanta est ergo fratres karissimi circa nos
dei nostri sollicitudo . Illos enim examinat ; ut nos ad-
quirat eorumque cruciatus . nostros uult esse profectus .
Merito ergo eos colimus fratres qui periculis suis pugnant ;
et nostris utilitatibus militant ; qui per lucis uiteque contemp-
tum nos edocent ; quanto deum nostrum mentis nostrae
/148r/ debeamus affectu uenerari . Ueneremur ergo dilectissimi
in sanctorum martyrum gloria fidem nostram ; et congratule-
mur magnę fidei uestre . Martyrum enim mater est catho-
lica fides ; per quam sanctorum martyrum portio . et uirtutum
plenitudo integra manet in caelo . Numquam enim
hanc uitam constanter expenderent ; nisi esse alteram incom-
parabiliter beatiorum perfecta definitione sentirent . In sanctis
itaque preconibus ueritatis . magna nimitas passionis et resur-
rectionis auctoritas est . Prompti enim pereunt in melius
reparandi ; quibus per angustias tribulationum aperitur exitus .
ad tribulationum plenitudinem gaudiorum . Oratio enim eorum .
que castitatis ac iustitię et aelimosinarum operibus cum martyrii
palma adiuuatur et eleuatur ; excedit mundum ; penetrat
paradysum . euolat usque ad ipsum summae maiestatis
angelo offerente conspectum . Sicut quodam in loco
uox testatur angelica . Et cum tu inquit orares . ego obtuli
orationem tuam in conspectu claritatis dei . Que cum ita
sint fratres karissimi ; honoremus beatos martyres ; principes
fidei ; intercessores mundi ; precones regni ; conciuēs an-
gelorum . heredes quidem dei ; coheredes autem christi .

Quod si autem dicas mihi . quid honoras² in carne iam resolu-
ta atque consumpta de hac uita . de qua iam nulla
cura est . Recordare quod ueritas loquitur per prophetam
dicens . Pretiosa est in conspectu domini . mors sanctorum eius .
Et iterum . Iustorum autem anime in manu dei sunt ; et non
tanget illos tormentum mortis . Et iterum . Mihi autem
nimis honorati sunt amici tui deus ; nimis confortatus est
principatus eorum . Iusti autem in perpetuo uiuent ; et apud
/148v/ dominum est merces eorum . De quibus alio loco dicitur . Dominus in-
quit custodit omnia ossa eorum ; et unum ex his non conte-
retur . Honoro ergo cicatrices pro christi nomine susceptas .
honoro uiuentes in memoria perennitatis uirtutes ;
honoro corpus quod mihi deum meum ostendit diligere .
Cur ego non honorarent corpus illud omnes fideles . quid re-
uerentur etiam doemones . quod aliquando afflixerunt
in supplicio . sed modo glorificant in sepulchro? Honore-
mus itaque fratres sanctos martyres ; ut eorum participes fieri . me-
reamur `esse´ in caelis . per omnia secula seculorum . Amen .

² honoras] *corr. from* honores